

Ігор ВЕРБОВСЬКИЙ

кандидат педагогічних наук, доцент
начальник навчального відділу, доцент
кафедри професійно-педагогічної, спеціальної
освіти, андрагогіки та управління, Житомирський
державний університет імені Івана Франка
<https://orcid.org/0000-0001-7202-3429>
super_iagrik2011@ukr.net

Віталій ЧИПОРНЮК

здобувач третього (освітньо-наукового)
рівня вищої освіти спеціальність 011 Освітні,
педагогічні науки; освітньо-наукова програма
«Загальна педагогіка та історія педагогіки»,
Житомирський державний університет
імені Івана Франка
<https://orcid.org/0009-0003-1304-7895>
chipornyuk.vitalii.97@gmail.com

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. Управління якістю освіти в закладах вищої освіти є важливим аспектом забезпечення високого рівня підготовки фахівців, що відповідають вимогам сучасного суспільства та ринку праці. В умовах глобалізації, цифровізації та посилюваних соціальних очікувань забезпечення якості освіти набуває стратегічного значення для розвитку держави. Дослідження теоретичних аспектів управління якістю освіти є актуальним, оскільки воно дозволяє ідентифікувати ключові принципи, механізми та напрями вдосконалення освітніх процесів у закладах вищої освіти. Крім того, воєнний стан на території України вплинув на всі аспекти життя, зокрема систему освіти, що зумовило необхідність адаптації та впровадження нових підходів до управління якістю освітніх послуг.

Метою статті є дослідження теоретичних аспектів управління якістю освіти в закладах вищої освіти, визначення ключових принципів та механізмів забезпечення якості освітніх послуг, а також окреслення перспективних напрямів розвитку системи управління якістю вищої освіти в Україні. Розглянуті механізми забезпечення якості передбачають як внутрішні, так і зовнішні заходи.

Внутрішні механізми спрямовані на постійний моніторинг та вдосконалення освітнього процесу всередині закладів вищої освіти, що охоплює системи внутрішнього контролю якості, зворотний зв'язок від здобувачів освіти й викладачів та аналіз освітніх результатів. Зовнішні механізми стосуються акредитації, рейтингів, зовнішнього аудиту та інтеграції міжнародних стандартів якості.

Значну увагу приділено викликам та перспективам розвитку системи управління якістю освіти в Україні. Серед основних викликів виокремлено фінансові обмеження, інституційну інертність та недостатню інтеграцію з ринком праці. Водночас перспективними напрямками є впровадження цифрових технологій, підвищення автономії закладів вищої освіти, розширення міжнародної співпраці та створення національних механізмів забезпечення якості.

Подальші дослідження в цій галузі мають зосередитися на детальному аналізі впровадження інноваційних технологій в освітній процес, розробці ефективних моделей управління якістю в умовах посиленої автономії закладів вищої освіти, а також на інтеграції міжнародного досвіду у вітчизняну систему вищої освіти. Такий підхід дозволить підвищити конкурентоспроможність українських закладів вищої освіти на міжнародному рівні та забезпечити підготовку висококваліфікованих фахівців, здатних ефективно функціонувати в сучасному глобалізованому світі.

Ключові слова: освіта, якість освіти, заклади вищої освіти, управління якістю освіти, українська система вищої освіти, діджиталізація освіти.

Вступ. Управління якістю освіти в закладах вищої освіти (далі – ЗВО) є ключовим фактором забезпечення конкурентоспроможності вищої освіти України на міжнародному рівні. В умовах глобалізації та євроінтеграції особливої актуальності набуває питання підвищення якості освітніх послуг відповідно до міжнародних стандартів. Ефективне управління якістю освіти у ЗВО не лише сприяє підготовці висококваліфікованих фахівців, але й забезпечує сталий розвиток суспільства загалом. Однак, незважаючи на значні досягнення в цій сфері, існує низка теоретичних і практичних проблем, які потребують подальшого вивчення та розв'язання.

Якість освіти безпосередньо впливає на економічний та соціальний розвиток, визначаючи рівень підготовки майбутніх фахівців. Це особливо актуально в умовах сучасних викликів, зокрема швидкого розвитку технологій,

діджиталізації, а також кризових ситуацій, таких як пандемія COVID-19 чи воєнний стан на території України.

Аналіз актуальних наукових досліджень і публікацій. Проблема управління якістю освіти у ЗВО є предметом дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців. Зокрема, Ю. Бойчук та А. Боярська-Хоменко [1] досліджували інноваційну діяльність керівника ЗВО в системі внутрішнього управління якістю. О. Галіцан, О. Хіль, Я. Кириленко [2] розглядали механізми та принципи управління системою вищої освіти в Україні в умовах євроінтеграційних процесів, А. Котвіцька, О. Назарко та Л. Кайдалова [4] аналізували якість освіти як тренд європейського простору вищої освіти.

О. Єрмоєнко [3] пропонує застосовувати адаптивний підхід до наставництва у вищій школі в умовах воєнного стану. Н. Шемигон [9] досліджує особистісно-професійні якості викладача, а також їхній вплив на якість дистанційної освіти.

Серед зарубіжних досліджень варто виокремити праці L. Benavides, J. Tamayo Agias, M. Arango Serna, J. Branch Bedoya та D. Burgos [10] щодо цифрової трансформації у ЗВО, та G. Santos, C. Marques, E. Justino та L. Mendes [15] стосовно впливу соціальної відповідальності на якість послуг та задоволеність здобувачів у вищій освіті. Проте не всі аспекти управління якістю освіти досліджені достатньо ґрунтовно. Залишається низка нерозв'язаних питань щодо впливу діджиталізації на якість навчання, ефективності дистанційних форм навчання, необхідності адаптації освітніх систем до швидкозмінних умов.

Метою статті є дослідження теоретичних аспектів управління якістю освіти в закладах вищої освіти, визначення ключових принципів та механізмів забезпечення якості освітніх послуг у закладах освіти, а також окреслення перспективних напрямів розвитку системи управління якістю вищої освіти в Україні.

Виклад основного матеріалу. У сучасному світі, де знання та інновації стають рушійною силою розвитку, якість освіти є одним із ключових факторів, що визначають конкурентоспроможність країни на міжнародній арені. Цей аспект набуває особливої ваги в контексті вищої освіти, адже саме ЗВО готують фахівців, які згодом творитимуть майбутнє суспільства.

Питання управління якістю освіти у ЗВО завжди було актуальним, проте в умовах сучасних викликів, зокрема, збройної агресії російської федерації проти України, воно набуває принципово нового значення. Воєнний стан в Україні суттєво вплинув на систему освіти, спричинивши низку проблем та зумовивши появу нових завдань [5, с. 7–13]. ЗВО змушені були адаптуватися до нових реалій, переформатовувати освітній процес, шукати нові методи та інструменти для забезпечення якісної освіти: під час воєнних загроз керівництво ЗВО зобов'язане забезпечити оперативну евакуацію та організувати освітній процес у безпечних умовах. Це передбачає створення укриттів, організацію навчання в безпечних регіонах та психологічну підтримку.

Незважаючи на труднощі, українські ЗВО продемонстрували стійкість та здатність до швидких змін. Багато закладів освіти зуміли організувати дистанційне навчання, забезпечити доступ здобувачів до освітніх ресурсів, а також продовжити наукову й дослідницьку діяльність. Важливо підкреслити, що в умовах воєнного стану питання управління якістю освіти у ЗВО не втрачає своєї актуальності. Навпаки, воно стає ще більш важливим, адже саме якісна освіта може стати одним із ключових факторів повоєнної відбудови та розвитку країни.

Якість вищої освіти – це комплексна характеристика освітньої діяльності та підготовки здобувача вищої освіти, що визначає відповідність результатів навчання вимогам стандартів вищої освіти, потребам особистості, суспільства та ринку праці [4, с. 5–10; 9, с. 6–15]. На нашу думку, основними складовими якості

вищої освіти є зміст освіти, освітні технології, професорсько-викладацький склад, матеріально-технічна база та управління освітнім процесом.

Ефективне управління якістю освіти у ЗВО має базуватися на ключових принципах, основні з яких відображені на рис. 1.

Орієнтація на споживача	<ul style="list-style-type: none"> • Урахування потреб і очікувань здобувачів, роботодавців та інших зацікавлених сторін.
Лідерство	<ul style="list-style-type: none"> • Визначення ролі керівництва в створенні умов для досягнення високої якості освіти.
Залучення персоналу	<ul style="list-style-type: none"> • Активне залучення викладачів та адміністративного персоналу до процесу забезпечення якості.
Процесний підхід	<ul style="list-style-type: none"> • Управління діяльністю ЗВО як сукупністю взаємопов'язаних процесів.
Постійне вдосконалення	<ul style="list-style-type: none"> • Безперервне покращення всіх аспектів освітнього процесу.
Фактичний підхід до прийняття рішень	<ul style="list-style-type: none"> • Використання даних та фактів для прийняття обґрунтованих рішень.
Взаємовигідні відносини з партнерами	<ul style="list-style-type: none"> • Створення й підтримка міцних зв'язків із зовнішніми партнерами, зокрема роботодавцями та органами акредитації.

Рис. 1. Принципи управління якістю освіти у ЗВО (за 4, с. 5–10; 9, с. 6–15)

У сучасному світі, де знання й навички є ключовими факторами успіху, питання забезпечення та постійного вдосконалення якості освіти набуває все більшої актуальності для закладів вищої освіти. Для цього ЗВО використовують різні сучасні методології та практики управління якістю освіти, які зазначені на рис. 2.

**Рис. 2. Основні методології та практики управління якістю освіти у ЗВО
(за 2, с. 432–437; 3, с. 5–11; 5, с. 7–13)**

На нашу думку, деякі з сучасних інноваційних практик управління якістю освіти у ЗВО передбачають такі ключові аспекти:

- використання онлайн-технологій для оцінювання, моніторингу та вдосконалення освітнього процесу;
- залучення здобувачів до розробки та оцінювання навчальних програм;
- використання методів гейміфікації (застосування елементів ігор, таких як бали, значки, рівні, змагання й винагороди, під час неігрових завдань і процесів) для навчання та оцінювання;
- створення культури якості у ЗВО, яка ґрунтується на постійному прагненні до вдосконалення.

ЗВО України активно впроваджують європейські стандарти та принципи управління якістю освіти, беруть участь у міжнародних проєктах та співпрацюють з європейськими партнерами. Усе більше закладів освіти впроваджують різні системи менеджменту якості, що дозволяє їм систематизувати та вдосконалити процес управління якістю освіти. Управління якістю освіти стає все більше орієнтованим на результат, адже освітні установи використовують показники якості освіти для оцінки ефективності своєї діяльності та прийняття управлінських рішень.

При дослідженні механізмів забезпечення якості вищої освіти їх варто розділяти на внутрішні та зовнішні. До внутрішніх механізмів забезпечення якості належать системи та процеси, що здійснюються безпосередньо у ЗВО. Основні внутрішні механізми – це :

- системи внутрішнього контролю якості (моніторинг та оцінювання викладання, навчання, наукової діяльності й адміністративних процесів);
- оцінювання навчальних програм (регулярний аналіз і оновлення навчальних програм з урахуванням сучасних тенденцій і вимог ринку праці);
- зворотний зв'язок від здобувачів (використання анкетувань та інших інструментів для збору думок майбутніх фахівців щодо якості й умов навчання);
- підвищення кваліфікації викладачів (забезпечення постійного професійного розвитку викладачів) [8, с. 118–121; 11, с. 6–19].

Зовнішні механізми – це заходи, що здійснюються зовнішніми організаціями або органами, а саме:

- акредитація та ліцензування (процедури, що підтверджують відповідність ЗВО встановленим стандартам);
- рейтинги та ранжування (публікація рейтингів ЗВО, що стимулює їх до поліпшення якості освітніх послуг);
- аудит якості (незалежна оцінка якості освітніх послуг та управлінських процесів у ЗВО);

- міжнародні стандарти (впровадження міжнародних стандартів якості, таких як ISO 9001, у діяльність ЗВО) [8, с. 118–121; 11, с. 6–19].

Незважаючи на значні успіхи, ЗВО стикаються з низкою викликів у сфері управління якістю освіти, зокрема недостатнє фінансування (може обмежувати можливості ЗВО для впровадження нових методів та інструментів управління якістю освіти), низький рівень обізнаності (не всі стейкхолдери розуміють важливість управління якістю освіти та не завжди беруть активну участь у цьому процесі), відсутність кваліфікованих кадрів (ЗВО відчувають потребу у кваліфікованих фахівцях з управління якістю освіти) та складність оцінювання якості освіти (оцінювання якості освіти є складним завданням, яке потребує використання різних методів та інструментів).

Міністерство освіти та науки України в найближчій перспективі має на меті діджиталізувати не тільки окремі аспекти навчання, а й створити єдине цифрове середовище, доступне для всіх учасників процесу [5, с. 53]. Цей амбітний план передбачає виконання низки основних завдань:

1. Забезпечення доступу до цифрових інструментів: усі заклади освіти та науки мають бути оснащені комп'ютерним обладнанням, необхідною інфраструктурою та підключенням до швидкісного Інтернету. Це стосується насамперед сільської місцевості та віддалених громад.

2. Створення сучасних освітніх платформ: розробка та впровадження цифрових платформ для освіти й науки. Це охоплює інтерактивні навчальні матеріали, онлайн-курси, відеоуроки та інші інструменти, які допоможуть покращити якість освіти та зробити її більш доступною.

3. Розвиток електронних освітніх послуг: створення та розширення доступу до електронних освітніх послуг на базі порталу «Дія», що допоможе здобувачам та викладачам, надавши їм зручний доступ до необхідної інформації та сервісів.

4. *Дебюрократизація освітнього процесу:* цифрові аналоги паперових документів, автоматизація документообігу й звітності дозволять зменшити бюрократичне навантаження та зекономити час.

5. *Збір та аналіз даних:* створення централізованої системи збору даних про здобувачів, викладачів, науковців і наукові установи дозволить приймати кращі управлінські рішення на основі чітких та актуальних даних; розвиток аналітичних інформаційних систем управління освітою та баз даних і налагодження інформаційної взаємодії між різними державними реєстрами.

6. *Підвищення кваліфікації педагогів:* забезпечення регулярного оновлення кваліфікації викладачів, науковців та керівників закладів освіти, зокрема з питань цифрової педагогіки; розробка та впровадження стандартів цифрових навичок для різних категорій освітян [5, с. 53].

Українська система вищої освіти сьогодні переживає період трансформації, спрямований на інтеграцію з європейським простором освіти та підвищення загальної якості освітніх послуг. У цьому контексті, визначення перспективних напрямів розвитку системи управління якістю вищої освіти стає нагальною потребою. Перспективні напрями розвитку системи управління якістю вищої освіти в Україні відображено в табл. 1.

Таблиця 1

Перспективні напрями розвитку системи управління якістю вищої освіти в Україні

Перспективні напрями розвитку	Опис
Впровадження новітніх технологій	Інформаційні та комунікаційні технології відіграють важливу роль у підвищенні якості освіти. Впровадження електронного навчання, онлайн-курсів та інших цифрових інструментів дозволяє підвищити доступність та гнучкість освітніх послуг.
Міжнародна співпраця	Посилення міжнародної співпраці дозволяє ЗВО обмінюватися передовим досвідом, розширювати академічні та наукові зв'язки, а також підвищувати конкурентоспроможність української освіти на міжнародній арені.

Підвищення автономії закладів вищої освіти	Розширення автономії ЗВО у прийнятті рішень щодо організації навчального процесу, фінансування та управління може сприяти більш ефективному забезпеченню якості освіти.
Зміцнення зв'язків із роботодавцями	Активна співпраця з роботодавцями дозволяє ЗВО краще враховувати потреби ринку праці при розробці навчальних програм та підготовці фахівців.

Таким чином, управління якістю освіти в закладах вищої освіти є ключовим фактором для забезпечення високого рівня підготовки фахівців. Системний підхід до управління якістю, впровадження інновацій та міжнародних стандартів, а також адаптація до змінних умов є основою для розвитку ефективної та конкурентоспроможної системи вищої освіти в Україні. Ефективна реалізація принципів і механізмів забезпечення якості освіти дозволить підвищити конкурентоспроможність українських ЗВО та якість підготовки здобувачів.

Дослідження управління якістю освіти в закладах вищої освіти вказують на необхідність постійного вдосконалення теоретичних та практичних підходів до забезпечення освітнього процесу в Україні.

Висновки. Управління якістю освіти в закладах вищої освіти є комплексним і багатогранним процесом, що вимагає системного підходу та інтеграції різних механізмів і принципів. ЗВО мають зосередитися на впровадженні ефективних систем внутрішнього контролю якості, співпраці із зовнішніми організаціями та активному використанні сучасних технологій для підвищення якості освітніх послуг.

Воєнний стан підкреслив важливість розвитку системи управління якістю освіти, здатної функціонувати в умовах кризи. Це охоплює як короткострокові заходи для забезпечення безпеки та безперервності навчального процесу, так і довгострокові стратегії, спрямовані на відновлення та модернізацію освітньої інфраструктури, покращення якості освіти та підвищення її

конкурентоспроможності на міжнародному рівні. Досвід, набутий у цей період, може стати основою для створення більш стійкої та адаптивної системи освіти в Україні, здатної ефективно реагувати на будь-які виклики.

Напрямки подальших досліджень. Перспективними напрямками розвитку системи управління якістю вищої освіти в Україні є впровадження інновацій, розширення міжнародної співпраці, автономії ЗВО та зміцнення зв'язків із роботодавцями.

Використані джерела:

1. Бойчук Ю. Д., Боярська-Хоменко А. В. Інноваційна діяльність керівника закладу вищої освіти в системі внутрішнього управління якістю. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*. 2022. № 58. С. 7–16. URL: <https://doi.org/10.34142/2312-1548.2022.58.01> (дата звернення: 06.06.2024).

2. Галіцан О., Хіль О., Кириленко Я. Управління якістю вищої освіти в умовах євроінтеграційних процесів. *Український педагогічний журнал*. 2021. Вип. 2. С. 103–112.

3. Єрмоменко О. Адаптивний підхід до наставництва у вищій школі в умовах воєнного стану. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Педагогіка*. 2023. № 16 (31). С. 1–15. URL: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-16\(31\)-02](https://doi.org/10.33296/2707-0255-16(31)-02) (дата звернення: 06.06.2024).

4. Котвіцька А. А., Назарко О. І., Кайдалова Л. Г. Якість освіти як тренд європейського простору вищої освіти. *Управління, економіка та забезпечення якості фармації*. 2020. № 3 (63). С. 4–11. URL: <https://dspace.nuph.edu.ua/handle/123456789/26336> (дата звернення: 06.06.2024).

5. Освіта в умовах воєнного стану: виклики, розвиток, повоєнні перспективи. *Міністерство освіти і науки України*. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2023/22.08.2023/Inform-analytic.zbirn-Osvita.v.umovah.voyennogo.stanu-vykl.rozv.povoyen.perspekt.22.08.2023.pdf> (дата звернення: 05.06.2024).

6. Сальнікова О. Ф., Артамощенко В. С. Теоретичні аспекти державного управління системою військової освіти. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 12. С. 67–71. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2021.12.67> (дата звернення: 05.06.2024).

7. Хаварівська Г. С. (). Теоретичні аспекти формування правової культури студентів закладів вищої освіти в Україні. *Ефективність державного управління*. 2019. № 61. С. 13–24. URL: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.61.2019.198491> (дата звернення: 06.06.2024).

8. Чирва Г.М. Освітній моніторинг як інструмент державного управління якістю вищої освіти. *Право та державне управління: збірник наукових праць*.

2019. № 1 (34). С. 117–122. URL: http://www.pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/1_2019/tom_2/1-2_2019.pdf#page=117 (дата звернення: 05.06.2024).

9. Шемигон Н. Особистісно-професійні якості викладача та їх вплив на якість дистанційної освіти. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Педагогіка*. 2022. № 14 (27). С. 1–20. URL: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-14\(27\)-12](https://doi.org/10.33296/2707-0255-14(27)-12) (дата звернення: 06.06.2024).

10. Benavides L. M. C., Tamayo Arias J. A., Arango Serna M. D., Branch Bedoya W., Burgos D. Digital transformation in higher education institutions: A systematic literature review. *Sensors*. 2020. Vol.20. № 11. URL: <https://www.mdpi.com/1424-8220/20/11/3291> (дата звернення: 06.06.2024).

11. Boldureanu G., Ionescu A. M., Bercu A. M., Bedrule-Grigoruță M. V., Boldureanu D. Entrepreneurship education through successful entrepreneurial models in higher education institutions. *Sustainability*. 2020. Vol.12. № 3. URL: <https://www.mdpi.com/2071-1050/12/3/1267> (дата звернення: 05.06.2024).

12. Bukhkalov S., Ageicheva A., Aheicheva O., Babash L., Pshychkina N. Методичні аспекти реформування дистанційного навчання в системі вищої освіти. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ»*. Серія: *Інноваційні дослідження у наукових роботах студентів*. 2020. № 5. С. 3–10. URL: <https://doi.org/10.20998/2220-4784.2020.05.01> (дата звернення: 06.06.2024).

13. Findler F., Schönherr N., Lozano R., Reider D., Martinuzzi A. The impacts of higher education institutions on sustainable development: A review and conceptualization. *International Journal of Sustainability in Higher Education*. 2019. Vol. 20. № 1. P. 23–38. URL: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/IJSHE-07-2017-0114/full/html> (дата звернення: 05.06.2024).

14. Kuzmak O., Kuzmak O. Управління якістю вищої освіти в Україні на шляху інтеграції у європейський простір (досвід Європейського Союзу). *Scientific Notes of Ostroh Academy National University, «Economics» Series*. 2021. № 23 (51). С. 16–21. URL: <https://www.journals.oa.edu.ua/Economy/article/download/3393/3090> (дата звернення: 06.06.2024).

15. Santos G., Marques C. S., Justino E., Mendes L. Satisfaction in higher education. *Journal of cleaner production*. 2020. № 256. URL: <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.120597> (дата звернення: 05.06.2024).

16. Shevchenko V. V. The reform of the higher education of Ukraine in the conditions of the military-political crisis. *International Journal of Educational Development*. 2019. № 65. P. 237–253. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0738059317305485> (дата звернення: 06.06.2024).

Vykorystani dzherela:

1. Boichuk Yu. D., Boiarska-Khomenko A. V. (2022). Innovatsiina diialnist kerivnyka zakladu vyshchoii osvity v systemi vnutrishnoho upravlinnya iakistiu. *Zasoby navchalnoi ta naukovo-doslidnoi roboty*. №58. S. 7–16. URL: <https://doi.org/10.34142/2312-1548.2022.58.01> (data zvernennia: 06.06.2024).
2. Verbovskiy I. A., Kit N. V., Spolska O. V. (2023). Mekhanizmy ta pryntsyipy upravlinnia systemoiu vyshchoii osvity v Ukraini. *Visnyk nauky ta osvity*. №13. S. 428–439. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/37787/> (data zvernennia: 05.06.2024).
3. Yeromenko O. (2023). Adaptivnyi pidkhid do nastavnytstva u vyshchii shkoli v umovakh voiennoho stanu. *Adaptivne upravlinnia: teoriia i praktyka. Serii Pedagogika*. № 16 (31). S. 1–15. URL: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-16\(31\)-02](https://doi.org/10.33296/2707-0255-16(31)-02) (data zvernennia: 06.06.2024).
4. Kotvitska A. A., Nazarko O. I., Kaidalova L. H. (2020). Iakist osvity iak trend yevropeyskoho prostoru vyshchoyi osvity. *Upravlinnia, ekonomika ta zabezpechennya yakosti farmatsiii*. № 3 (63). S. 4–11. URL: <https://dspace.nuph.edu.ua/handle/123456789/26336> (data zvernennia: 06.06.2024).
5. Osvita v umovakh voyennoho stanu: vyklyky, rozvytok, povoienni perspektyvy. *Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy*. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2023/22.08.2023/Inform-analytic.zbirn-Osvita.v.umovah.voyennogo.stanu-vykl.rozv.povoyen.perspekt.22.08.2023.pdf> (data zvernennia: 05.06.2024).
6. Salnikova O. F., Artamoshchenko V. S. (2021). Teoretychni aspekty derzhavnoho upravlinnia systemoyu viiskovoi osvity. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, № 12. S. 67–71. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2021.12.67> (data zvernennia: 05.06.2024).
7. Khavarivska H. S. (2019). Teoretychni aspekty formuvannya pravovoi kultury studentiv zakladiv vyshchoyi osvity v Ukraini. *Efektivnist derzhavnoho upravlinnia*. № 61. S. 13–24. URL: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.61.2019.198491> (data zvernennia: 06.06.2024).
8. Chyrva H. M. (2019). Osvitnii monitorynh iak instrument derzhavnoho upravlinnya iakistiu vyshchoii osvity. *Pravo ta derzhavne upravlinnia: zbirnyk naukovykh prats*. № 1 (34). S. 117–122. URL: http://www.pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/1_2019/tom_2/1-2_2019.pdf#page=117 (data zvernennia: 05.06.2024).
9. Shemyhon N. (2022). Osobystisno-profesiini iakosti vykladacha ta iikh vplyv na iakist dystantsiinoi osvity. *Adaptivne upravlinnia: teoriia i praktyka. Serii Pedagogika*. №14 (27). S. 1–20. URL: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-14\(27\)-12](https://doi.org/10.33296/2707-0255-14(27)-12) (data zvernennia: 06.06.2024).
10. Benavides L. M. C., Tamayo Arias J. A., Arango Serna M. D., Branch Bedoya W., Burgos D. (2020). Digital transformation in higher education institutions:

A systematic literature review. *Sensors*. Vol. 20 № 11. URL: <https://www.mdpi.com/1424-8220/20/11/3291> (data zvernennia: 06.06.2024).

11. Boldureanu G., Ionescu A. M., Bercu A. M., Bedrule-Grigoruță M. V., Boldureanu D. (2020). Entrepreneurship education through successful entrepreneurial models in higher education institutions. *Sustainability*. Vol. 12. № 3. URL: <https://www.mdpi.com/2071-1050/12/3/1267> (data zvernennia: 05.06.2024).

12. Bukhhalo S., Ageicheva A., Aheicheva O., Babash L., Pshychkina N. (2020). Metodichni aspekty reformuvannya dystantsiinoho navchannia v systemi vyshchoii osvity. *Visnyk Natsional'noho tekhnichnoho universytetu «KHPI». Serii: Innovatsiini doslidzhennia u naukovykh robotakh studentiv*. № 5. S. 3–10. URL: <https://doi.org/10.20998/2220-4784.2020.05.01> (data zvernennia: 06.07.2024).

13. Findler F., Schönherr N., Lozano R., Reider D., Martinuzzi A. (2019). The impacts of higher education institutions on sustainable development: A review and conceptualization. *International Journal of Sustainability in Higher Education*. Vol. 20. № 1. P. 23–38. URL: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/IJSHE-07-2017-0114/full/html> (data zvernennia: 05.06.2024).

14. Kuzmak O., Kuzmak O. (2021). Upravlinnia yakystyu vyshchoyi osvity v Ukraini na shlyakhu intehratsiini u ievropeyskyi prostir (dosvid Ievropeiskoho Soiuzu). *Scientific Notes of Ostroh Academy National University, «Economics» Series*. № 2 (51). P. 16–21. URL: <https://www.journals.oa.edu.ua/Economy/article/download/3393/3090> (data zvernennia: 06.06.2024).

15. Santos G., Marques C. S., Justino E., Mendes L. (2020). Understanding social responsibility's influence on service quality and student satisfaction in higher education. *Journal of cleaner production*. № 256. URL: <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.120597> (data zvernennia: 05.06.2024).

16. Shevchenko V. V. (2019). The reform of the higher education of Ukraine in the conditions of the military-political crisis. *International Journal of Educational Development*. № 65. P. 237–253. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0738059317305485> (data zvernennia: 06.06.2024).

Igor VERBOVSKYI, Candidate of Pedagogic Sciences, Docent, Head of Education Division, Associate Professor of Department of Professional and Pedagogical, Special Education, Andragogy and Management, Zhytomyr Ivan Franko State University
ORCID 0000-0001-7202-3429
super_iagrik2011@ukr.net

Vitalii CHYPORNIUK, applicant for the third
(educational and scientific) level of higher education
specialty 011 Educational, pedagogical sciences
educational and scientific program «General Pedagogy
and History of Pedagogy»,
Zhytomyr Ivan Franko State University
ORCID 0009-0003-1304-7895
chipornyuk.vitalii.97@gmail.com

UDC 378.091:005.6

THEORETICAL ASPECTS OF EDUCATIONAL QUALITY MANAGEMENT IN A HIGHER EDUCATION INSTITUTION

Abstract. Managing the quality of education in higher education institutions is an important aspect of ensuring a high level of training of specialists that meet the requirements of modern society and the labor market. In the context of globalization, digitalization and growing social expectations, ensuring the quality of education is acquiring strategic importance for the development of the state. The study of theoretical aspects of education quality management is relevant because it allows us to identify key principles, mechanisms and directions for improving educational processes in higher education institutions. Also, the military situation on the territory of Ukraine affected all aspects of the country's life, including the education system, which necessitated the need to adapt and introduce new approaches to managing the quality of educational services.

The purpose of this article is to study the theoretical aspects of managing the quality of education in higher educational institutions, identifying the key principles and mechanisms for ensuring the quality of educational services in educational institutions, as well as identifying promising directions for the development of the quality management system of higher education in Ukraine. The quality mechanisms considered include both internal and external measures. Internal mechanisms are aimed at constant monitoring and improvement of the educational process within higher education, including internal quality control systems, feedback from students and teachers, and analysis of educational results. External mechanisms include accreditation, ratings, external audit and integration of international quality standards.

Considerable attention is paid to the challenges and prospects for the development of the education quality management system in Ukraine. Among the main challenges are financial restrictions, institutional inertia and insufficient integration with the labor market. At the same time, promising areas are the introduction of digital technologies, increasing the autonomy of higher education, expanding international cooperation and creating national quality assurance mechanisms.

Further research in this area should focus on a detailed analysis of the implementation of innovative technologies in the educational process, the development of effective quality management models in the context of growing autonomy of higher education, as well as the integration of international experience into the domestic higher education system. This approach will improve the competitiveness of Ukrainian universities at the international level and ensure the training of highly qualified specialists capable of functioning effectively in the modern globalized world.

Keywords: education, quality of education, higher education, quality management of education, Ukrainian higher education system, digitalization of education.